

**Pētījums par akcīzes nodokli
dabāsgāzei**

Saturs

Ievads.....	3
1.Dabaszgāze kā viens no primārajiem energoresursiem Latvijā	4
2.Nodokļa likmes.....	5
2.1. Nodokļa harmonizācija ar Eiropas Savienības prasībām	5
2.2. Akcīzes nodoklis dabaszgāzei Latvijā.....	6
2.3. Salīdzinājums ar Eiropas Savienības valstīm	7
3.Nodokļa ieņēmumi un dabaszgāzes patēriņš.....	9
Secinājumi	11

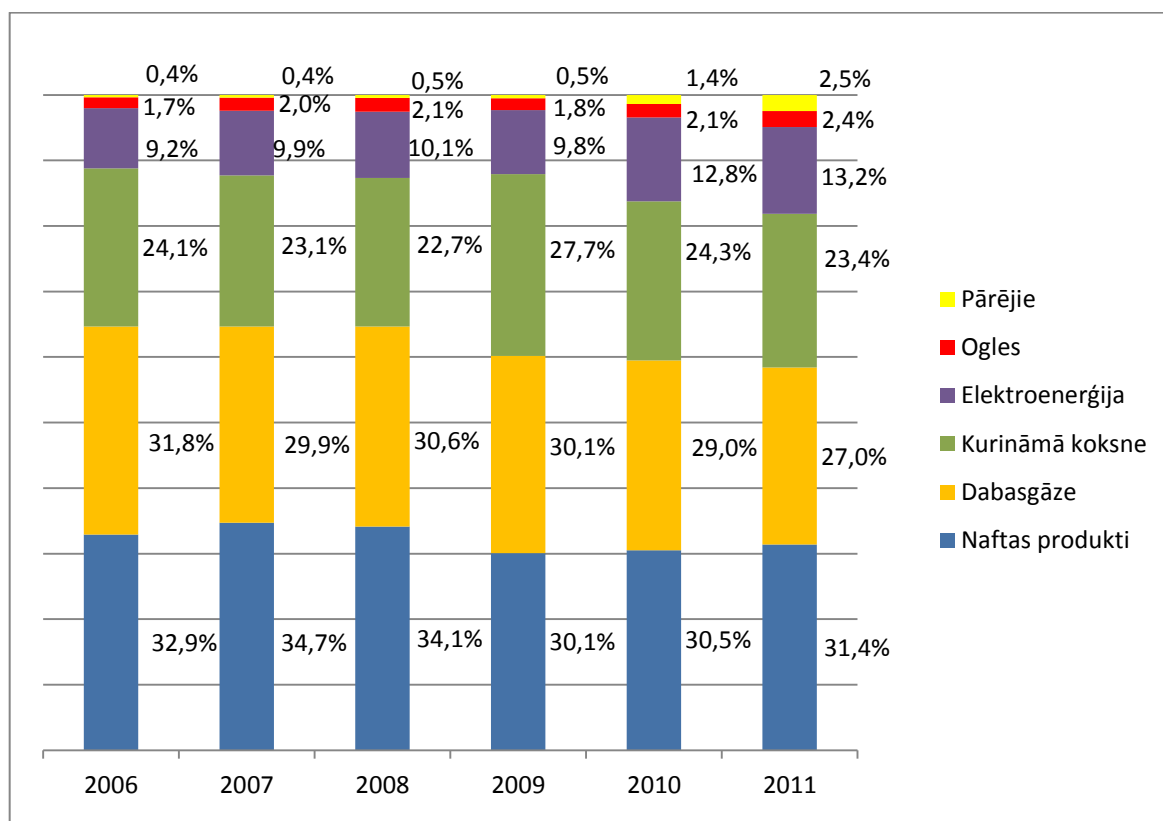
Ievads

Pētījuma par akcīzes nodokli dabasgāzei mērķis ir efektīvi pārvaldīt akcīzes nodokļa politiku attiecībā uz dabasgāzi un veicināt tās attīstības stratēģisko redzējumu. Pētījumā minētie secinājumi var tikt izmantoti turpmākās akcīzes nodokļa politikas veidošanā un lēmumu pieņemšanā.

Pētījuma uzdevums ir noskaidrot, kāda ir bijusi akcīzes nodokļa politika attiecībā uz dabasgāzi no 2010. līdz 2012.gadam. Pētījumā apskatīta Eiropas Savienības (turpmāk tekstā - ES) direktīvu (2009.gada 13.jūlija Direktīvas 2009/73/EK *par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu un 2003.gada 27.oktobra Direktīvas 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai*) ieviešana attiecībā uz akcīzes nodokļa piemērošanu dabasgāzei un dabasgāzes tirgus liberalizāciju, kā arī salīdzināta minētā nodokļa piemērošana citās ES dalībvalstīs. Tāpat analizēti nodokļa ieņēmumi un dabasgāzes patēriņš.

1.Dabaszgāze kā viens no primārajiem energoresursiem Latvijā

Enerģētikas nozares attīstība lielā mērā ir atkarīga no energoresursu pieejamības ekonomikā. Latvijas primāro energoresursu patēriņu nodrošina vietējie un atjaunojamie (koksne, kūdra, salmi, hidroresursi, vējš, biomas, biodeģviela) un importētie energoresursi (naftas produkti, dabaszgāze, akmeņogles u.c.). Kā redzams 1.1.attēlā, būtiska nozīme Latvijas energonodrošinājumā ir dabaszgāzei, ar kuru 2010.gadā nodrošināja 29,0%, bet 2011.gadā 27,0% no nepieciešamā enerģijas apjoma.¹

1.1.att. Latvijas primāro energoresursu bilance

Dabaszgāzes patēriņa apjoms Latvijā pilnīgi tiek nodrošināts ar tās importu no Krievijas. Latvijā dabaszgāzes pārvadē, uzglabāšanā, sadalē un tirdzniecībā monopolstāvoklis ir AS „Latvijas Gāze”, jo pamatojoties uz noslēgto akciju pirkuma - pārdevuma līgumu starp Latvijas Republiku un AS „Latvijas Gāze”, AS „Gazprom” un „EON Ruhrgas International GmbH, AS „Latvijas Gāze” ir izsniegtas licences, kas līdz 2017.gadam dod ekskluzīvas tiesības veikt dabaszgāzes pārvadi un sadali visā Latvijas teritorijā un veikt dabaszgāzes uzglabāšanu Inčukalna pazemes krātuvē. AS „Latvijas Gāze” uz laiku līdz 2017.gadam ir izsniegta licence dabaszgāzes tirdzniecībai.

Saskaņā ar 2009.gada 13.jūlija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabaszgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (turpmāk - Direktīva 2009/73/EK) dabaszgāzes iekšējais tirgus jāveido tā, lai visiem patērētājiem ES būtu izvēles iespējas, rastos jaunas uzņēmējdarbības izdevības, attīstītos pārrobežu tirdzniecība, tādējādi paaugstinot efektivitāti, panākot konkurētspējīgākas cenas un labāku pakalpojuma kvalitāti, kā arī

¹ Latvijas Centrālās Statistikas pārvaldes dati, Latvijas energobilance 2009., 2010. un 2011.gadā

sniedzot ieguldījumu piegādes drošuma un ilgtspējas pilnveidē. Ar Direktīvu 2009/73/EK ir noteiktas normas, kas attiecas uz dabasgāzes nozares organizāciju un darbību, piekļuvi tirgum, kritērijiem un procedūrām, ko piemēro, piešķirot atļaujas dabasgāzes pārvadei, sadalei, piegādei un uzglabāšanai, kā arī uz sistēmu vadīšanu. Tas nozīmē, ka, ievērojot ES iekšējā tirgus nosacījumus, dalībvalstīm konkurētspējas un ilgtspējības sekmēšanai ir jānodrošina piekļuve dabasgāzes tirgum un jāpaaugstina energoapgādes drošība, diversificējot enerģijas piegādes avotus un ceļus un radot cenu konkurences iespējas starp dabasgāzes piegādātājiem. Latvijai ne vēlāk kā no 2014. gada 4. aprīļa, kad beigsies Latvijas kā jauna tirgus statuss, būs jānodrošina trešās puses pieeja pārvades un sadales sistēmai un sašķidrinātās dabasgāzes objektiem. Tā kā Latvijas dabasgāzes apgādes sistēma nav savienota ar Eiropas Savienības kopējo dabasgāzes apgādes sistēmu un pagaidām nav iespējams dabasgāzi saņemt no citiem avotiem kā vien Krievijas, Latvijai Direktīvā 2009/73/EK arī Latvijai ir noteikta atkāpe attiecībā uz tirgus atvērtības nodrošināšanu. Saskaņā ar Direktīvas 2009/73/EK 49. pantu dalībvalstis, kam nav tieša pieslēguma citas dalībvalsts starpsavienotai sistēmai un kam ir tikai viens galvenais piegādātājs (tirgus daļa ir lielāka par 75 %) no ārienes, var atkāpties no direktīvas prasībām attiecībā uz dabasgāzes pārvades sistēmas un pārvades sistēmas operatora īpašumtiesību nodalīšanu un tiešo līniju izmantošanu. Minētā atkāpe ir spēkā līdz brīdim, kad valstī tiks uzsāktas alternatīvas dabasgāzes piegādes, kas nosegs kā minimums 25% no dabasgāzes tirgus daļas.

2. Nodokļa likmes

2.1. Nodokļa harmonizācija ar Eiropas Savienības prasībām

Akcīzes nodokļa piemērošanu dabasgāzei ES regulē 2003.gada 27.oktobra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/96/EK, *kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai*. Direktīvas noteikumi nosaka minimālo akcīzes nodokļa dabasgāzei likmi, kā arī atvieglojumu un atbrīvojumu piemērošanu, atkarībā no tās izmantošanas veida.

Saskaņā ar minēto direktīvu dalībvalstīm jāsāk piemērot ES noteiktās minimālās akcīzes nodokļa likmes par dabasgāzi, kad dabasgāzes īpatsvars valsts energoresursu kopējā patēriņā sasniedz 25% vai 10 gadus pēc direktīvas spēkā stāšanās brīža (atkarībā no tā, kurš nosacījums stājas spēkā pirmais). Ja dabasgāzes daļa valsts enerģijas gala patēriņā sasniedz 20%, dalībvalstij jāpiemēro pozitīvu nodokļu līmeni, kas palielinās katru gadu, līdz sasniedz vismaz minimālo likmi.

Minimālā akcīzes nodokļa likme ES dabasgāzei, ja to izmanto par degvielu, ir noteikta 2,6 EUR apmērā par gigadžoulu bruto siltumietilpības, savukārt, ja dabasgāzi kā motordegvielu izmanto atsevišķiem rūpnieciskiem un komerciāliem mērķiem, – 0,3 EUR par gigadžoulu bruto siltumietilpības. Dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo komercdarbībā uzņēmuma vajadzībām, noteikta minimālā nodokļa likme 0,15 EUR apmērā, bet dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo ārpus uzņēmuma vajadzībām, nodokļa likme ir 0,3 EUR par gigadžoulu bruto siltumietilpības.

Eiropas Komisija 2011.gada 13.aprīlī ir ierosinājusi pārveidot Padomes Direktīvu 2003/96/EK, grozot vairākus direktīvas pantus, tādējādi tuvinot to ES enerģētikas un klimata pārmaiņu mērķiem. Pamatojoties uz nepieciešamību palielināt atjaunojamo energoavotu tirgus īpatsvaru, priekšlikumā par grozījumiem direktīvā attiecībā uz

dabasgāzi, ko izmanto par degvielu, un sašķidrināto naftas gāzi, ierosināts ar 2023.gada 1.janvāri atcelt priekšrocības, kas izpaužas kā zemāki vispārējo enerģijas patēriņa nodokļu minimālie līmeņi, vai iespēja piešķirt atbrīvojumu no nodokļiem.¹

2.2. Akcīzes nodoklis dabasgāzei Latvijā

Latvijā akcīzes nodokļa piemērošanas dabasgāzei primārais mērķis ir fiskālais mērķis, t.i., nodrošināt valsts budžeta ieņēmumus, ko nosaka kārtējā gada valsts budžeta likums. Tomēr akcīzes nodokļa piemērošanai dabasgāzei ir ne tikai fiskālais mērķis, tā veicina arī efektīvāku energoresursu izmantošanu, kā arī mudina patērētājus vairāk izvēlēties atjaunojamus energoresursus.

Saskaņā ar 2010.gada 22.aprīļa grozījumiem likumā „Par akcīzes nodokli” ar 2010.gada 1.jūliju uzsāka piemērot akcīzes nodokli dabasgāzei, piemērojot šādas likmes:

- ja dabasgāzi izmanto par kurināmo – 15,6 LVL par 1000 m³;
- ja dabasgāzi izmanto par degvielu – 70 LVL par 1000 m³.

Atbilstoši 2003.gada 27.oktobra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2003/96/EK, kas *pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai* kā obligāti piemērojami akcīzes nodokļa atbrīvojumi ir dabasgāzei, kuru izmanto:

- citiem mērķiem, nevis par degvielu vai kurināmo;
- divējādi (izmanto gan par kurināmo, gan citiem mērķiem, kas nav izmantošana par degvielu vai kurināmo);
- mineraloģiskiem procesiem.

Saskaņā ar iepriekš minētajiem grozījumiem likumā „Par akcīzes nodokli” tika noteikts, ka papildus direktīvā 2003/96/EK minētajiem atbrīvojumiem ar akcīzes nodokli neapliek arī dabasgāzi, kuru izmanto:

- dabasgāzes apgādes sistēmas tehnoloģiskajām vajadzībām;
- lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei;
- elektroenerģijas ražošanai, tajā skaitā kombinētās iekārtās, kas ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju;
- rūpnieciskās ražošanas tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai minētās rūpnieciskās ražošanas telpās.

Tomēr, pamatojoties uz sarežģīto ekonomisko situāciju 2010.gadā, dabasgāzes cenu pieaugumu un iedzīvotāju zemo maksātspēju, kā rezultātā strauji pieauga parādi par siltumapgādi, Saeimā 2010.gada 25.augustā tika pieņemti grozījumi likumā „Par akcīzes nodokli”, atceļot akcīzes nodokļa piemērošanu dabasgāzei laika posmā no 2010.gada 1.septembra līdz 2011.gada 30.jūnijam.

Lai mazinātu akcīzes nodokļa slogu dabasgāzei, kuru kā kurināmo izmanto siltumuzņēmumi un māsaimniecības (ēdiena pagatavošanai vai dzīvojamās mājas siltumapgādē), ar 2011.gada 14.aprīļa grozījumiem likumā „Par akcīzes nodokli”, ar 2011.gada 1.jūliju tika samazināta akcīzes nodokļa likme dabasgāzei, kuru izmanto par kurināmo, no 15,6 LVL uz 12 LVL par 1000 m³. Ar šiem grozījumiem tika atcelts atbrīvojums dabasgāzei, kuru izmanto elektroenerģijas ražošanai, tajā skaitā kombinētās

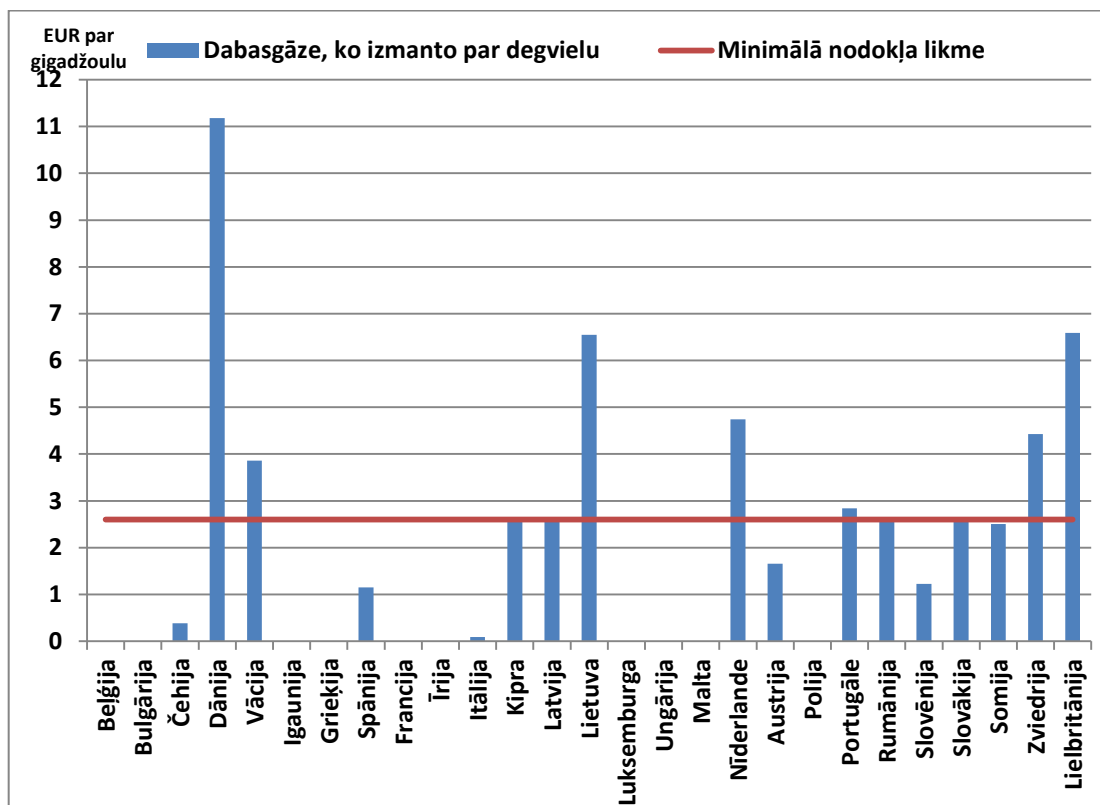
¹ Eiropas Komisijas priekšlikums, Padomes direktīva Nr.C7-0105/11, ar ko groza Direktīvu 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai., Briselē, 13.04.2011

iekārtās, kas ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju, kā arī noteikts, ka atbrīvojums no akcīzes nodokļa dabasgāzei, kuru izmanto lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) un rūpniecisko mājputnu novietņu (kūts) un inkubatoru siltumapgādei un rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai minētās rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes telpās būs spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim.

2.3. Salīdzinājums ar Eiropas Savienības valstīm

Attiecībā uz dabasgāzi lielākajā daļā ES dalībvalstu tiek piemērotas diferenciētas akcīzes nodokļa likmes dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo, un dabasgāzei, ko izmanto par degvielu. Vairākās ES dalībvalstīs likmes dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo, atšķiras arī atkarībā no tā, vai tā tiek izmantota ārpus uzņēmuma vajadzībām vai komercdarbībā uzņēmuma vajadzībām.

2.3.1.attēlā redzamas ES dalībvalstīs pašreiz spēkā esošās dabasgāzes, ko izmanto par degvielu, akcīzes nodokļa likmes.

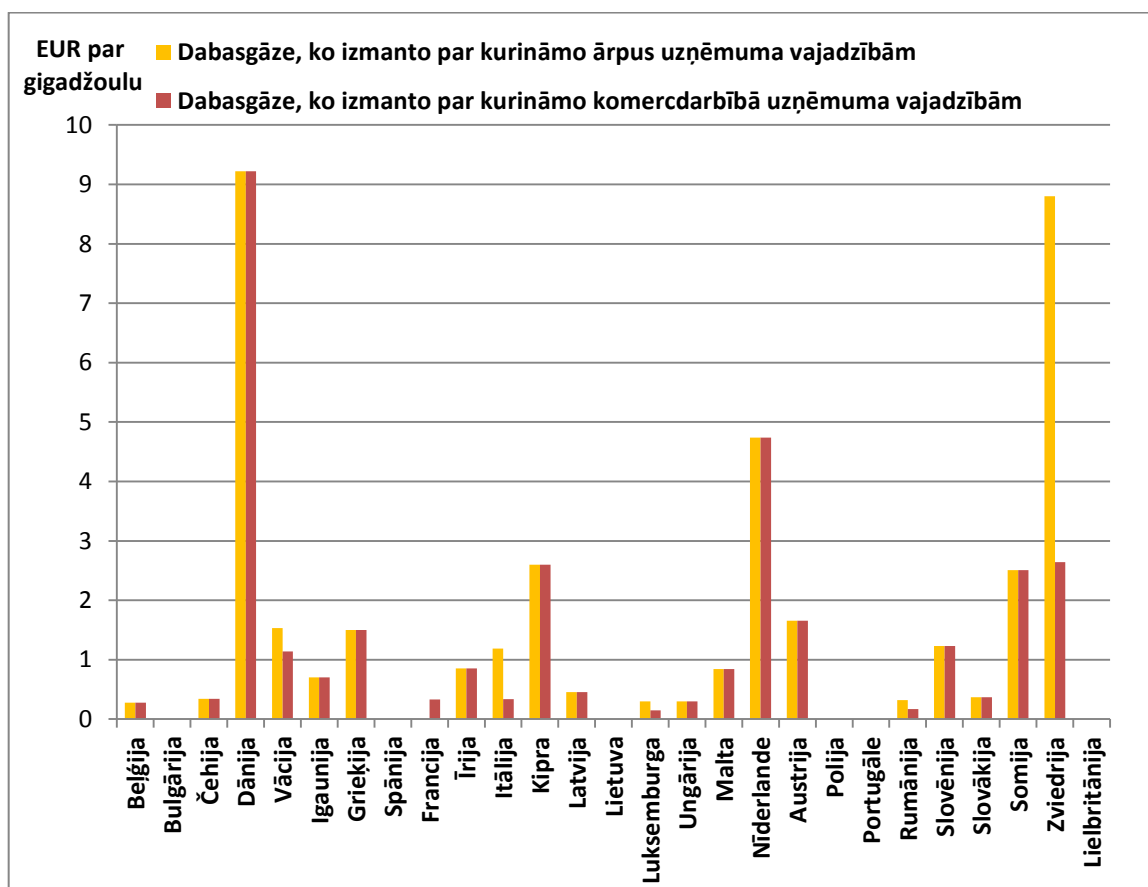

2.3.1.att. Akcīzes nodokļa dabasgāzei, ko izmanto par degvielu, likmes uz 01.01.2012.

Redzams, ka starp ES dalībvalstīm akcīzes nodokļa dabasgāzei, ko izmanto par degvielu, likmes ir noteiktas robežās no 0 līdz 11,18 EUR par gigadžoulu. Visaugstākās likmes dabasgāzei piemēro Dānija (11,18 EUR), Lietuva (6,55 EUR) un Lielbritānija (6,59 EUR). Kopumā minimālo vai augstāku par minimālo akcīzes nodokļa likmi dabasgāzei, ko izmanto par degvielu, piemēro 11 ES dalībvalstis. Tas skaidrojams ar to, ka dalībvalstīm, kurās 2000.gadā dabasgāzes daļa gala enerģijas patēriņā bija mazāka kā 15%, līdz 2013.gada 31.oktobrim ir tiesības piemērot pilnīgus vai daļējus atbrīvojumus vai

samazinājumus, ja dabasgāzes īpatsvars valsts energoresursu kopējā patēriņā nepārsniedz 20 - 25%. Tāpat pilnīgus vai daļējus atbrīvojumus vai nodokļu līmeņa samazinājumus var piemērot dabasgāzei un sašķidrinātai naftas gāzei, ko izmanto par degvielu, pamatojoties uz direktīvas 15.panta i) punktu. Latvijā akcīzes nodokļa likme dabasgāzei, ko izmanto par degvielu, noteikta nedaudz virs direktīvā noteiktās minimālās nodokļa likmes - 2,65 EUR apmērā par gigadžoulu, savukārt Lietuvā tā ir ievērojami augstāka – 6,55 EUR par gigadžoulu, bet Igaunijā dabasgāzi, ko izmanto par degvielu, ar nodokli pagaidām neapliek.

2.3.2.attēlā redzamas akcīzes nodokļa likmes dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo, atkarībā no tā, vai to izmanto vai neizmanto komercdarbībā. Minimālās nodokļa likmes dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo nekomerccdarbībā (ārpus uzņēmuma vajadzībām) un komercdarbībā, ir attiecīgi 0,3 un 0,15 EUR par gigadžoulu. Lai arī lielākā daļa ES valstu piemēro vienādas vai līdzīgas likmes dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo komercdarbībā un nekomerccdarbībā, vairākas valstis noteikušas diferencētas likmes. Piemēram, Zviedrijā akcīzes nodokļa likme dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo ārpus uzņēmuma vajadzībām ir 8,8 EUR par gigadžoulu, savukārt dabasgāzei, ko izmanto komercdarbībā – tikai 2,64 EUR par gigadžoulu.

2.3.2.att. Akcīzes nodokļa dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo, likmes uz 01.01.2012.

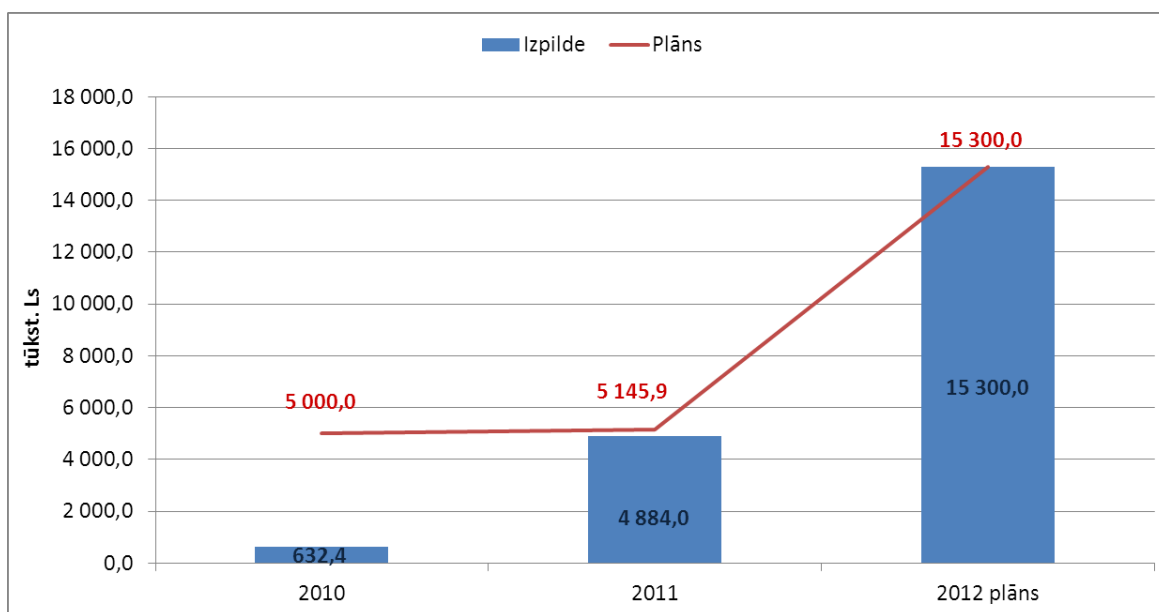
Tāpat kā piemērojot akcīzes nodokli dabasgāzei, ko izmanto par degvielu, dalībvalstīm ir tiesības piemērot pilnīgus vai daļējus atbrīvojumus vai samazinājumus akcīzes nodoklim par dabasgāzi, ko izmanto par kurināmo. Attēlā redzams, ka nodokli vispār nepiemēro Bulgārija, Spānija, Lietuva, Polija, Portugāle un Lielbritānija, savukārt pārējās dalībvalstis, izņemot Beļģiju, noteikušas vismaz minimālo likmi. Latvijā akcīzes nodokļa likme dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo, ir noteikta 0,455 EUR apmērā par

gigadžoulu, Igaunijā 0,7 EUR par gigadžoulu, savukārt Lietuvā dabasgāzi, ko izmanto par kurināmo, ar akcīzes nodokli neapliek.

3.Nodokļa ieņēmumi un dabasgāzes patēriņš

Kā redzams 3.1.attēlā, akcīzes nodoklis par dabasgāzi tika ieviests ar 2010.gada 1. jūliju. Nodokļa maksājumi tika saņemti ar 2010.gada augustu, tomēr, ņemot vērā sarežģīto ekonomisko situāciju un lielos parādus par apkuri, tika nolemts atcelt akcīzes nodokli par dabasgāzi un atsākt to piemērot ar 2011.gada 1.jūliju. Līdz ar to 2010.gadā akcīzes nodoklis par dabasgāzi iekasēts tikai 0,6 milj. latu apmērā, kas ir 12,6% no plānotajiem šā nodokļa ieņēmumiem.

3.1.att. Akcīzes nodokļa no dabasgāzes faktiskie ieņēmumi un plāns, tūkst. latu

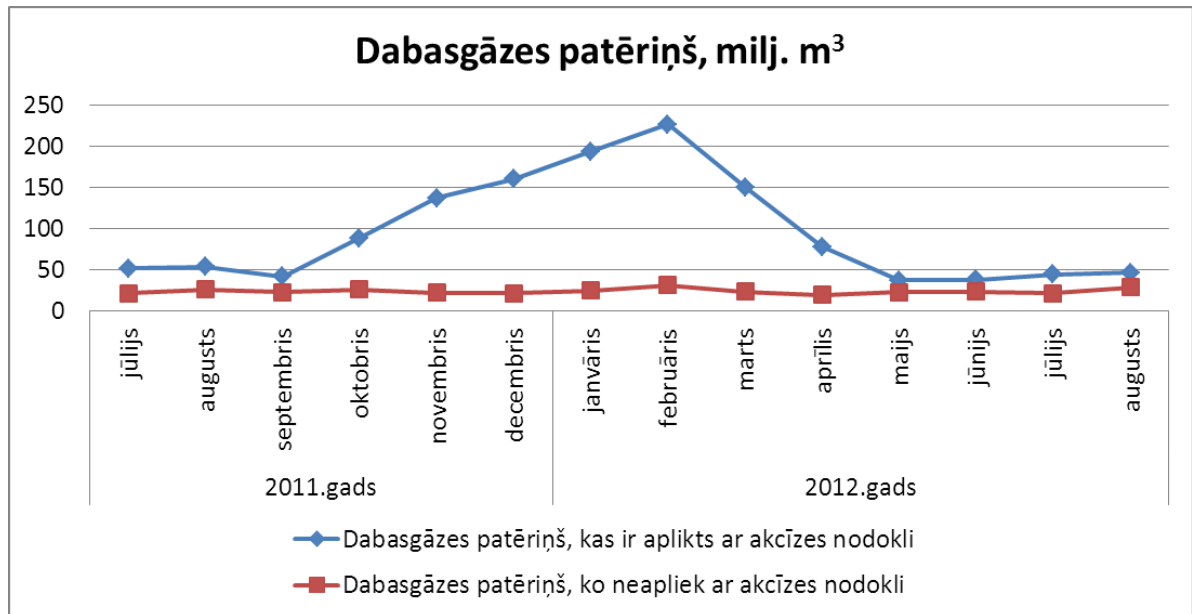
Savukārt 2011.gadā akcīzes nodokļa par dabasgāzi gada plāns izpildīts 94,9% apmērā un veidoja 1,0% no kopējiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem. 2011.gadā akcīzes nodokļa par dabasgāzi ieņēmumu struktūrā 99,9% veidoja akcīzes nodokļa maksājumi par dabasgāzi, ko izmanto par kurināmo. Vienīgi 0,1% veidoja akcīzes nodoklis par dabasgāzi, kas izmantota par degvielu.

Akcīzes nodokļa par dabasgāzi ieņēmumi 2012.gada 9 mēnešos ir 11,2 milj. latu. Saskaņā ar 05.10.2012. grozījumiem likumā „Par valsts budžetu 2012.gadam” akcīzes nodokļa ieņēmumi par dabasgāzi plānoti 15,3 milj. latu apmērā, kas ir 3,1% no kopējiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem.

Dabasgāzes patēriņu un līdz ar to arī akcīzes nodokļa ieņēmumus par dabasgāzi ietekmē arī atjaunojamās enerģijas izmantošanas un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi. Pamatojoties uz akcīzes nodokļa komponentes iekļaušanu siltumenerģijas tarifā, siltumenerģijas tarifi ir paaugstināti vairākiem siltumenerģijas pakalpojuma sniedzējiem. Lai mazinātu akcīzes nodokļa ietekmi uz siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu, siltumenerģijas ražotāji veic siltumenerģijas ražošanai izmantojamo energoresursu pārstrukturēšanu, palielinot atjaunojamo energoresursu īpatsvaru, kam netiek piemērots akcīzes nodoklis. Tāpat liela uzmanība tiek pievērsta siltumenerģijas gala patēriņa

energoefektivitātei, novēršot nelietderīgu siltumenerģijas patēriņu, tajā skaitā veicinot dzīvojamo ēku renovāciju, kā rezultātā iespējams ietaupīt līdz 40% no patērētās siltumenerģijas. Energoresursu efektīvu izmantošanu veicina arī siltumapgādes sistēmu sakārtošana, piemēram, efektīvāku tehnoloģiju izmantošana un siltumenerģijas zudumu tīklos samazināšana.

Minētie pasākumi samazina dabasgāzes patēriņa apjomu siltumenerģijas ražošanā koģenerācijas stacijās. Salīdzinot ar 2010.gadu, kopējais dabasgāzes patēriņš 2011.gadā ir samazinājies par 11,9%, bet dabasgāzes, kas tiek aplikta ar akcīzes nodokli, patēriņš 2012.gada jūlijā un augustā, salīdzinot ar atbilstošo periodu 2011.gadā, ir samazinājies par 14,4%.¹

3.2.att. Akcīzes nodokļa no dabasgāzes patēriņš², milj. m³

Kā redzams 3.2.attēlā, dabasgāzes patēriņš, kas tiek aplikts ar akcīzes nodokli, atšķiras pa mēnešiem gada griezumā. Ņemot vērā, ka pamatā akcīzes nodoklis par dabasgāzi tiek maksāts par dabasgāzi, kas izmantota par kurināmo (tai skaitā ēdiena pagatavošanai), tad dabasgāzes patēriņa apjomu lielā mērā ietekmē sezonālitate un laika apstākļi, kā arī jau minētie atjaunojamās enerģijas izmantošanas un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi.

Savukārt dabasgāzes patēriņam, ko neapliek ar akcīzes nodokli, nav sezonālitates rakstura. Lielāko īpatsvaru – 40,5% veido dabasgāzes daudzums, kas izmantots rūpnieciskās ražošanas tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai rūpnieciskās ražošanas telpās; 17,5% dabasgāzes daudzums, ko dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un sadales sistēmas operators izlietojis dabasgāzes apgādes sistēmas tehnoloģiskajām vajadzībām; 16,3% dabasgāzes daudzums, kas izmantots mineraloģiskiem procesiem; 15,8% daudzums, kas izmantots divējādi atbilstoši likuma "Par akcīzes nodokli" 5.panta 3.¹ daļai.

¹ VID Akcīzes nodokļa no dabasgāzes deklarāciju dati un LR Centrālās statistikas pārvaldes dati

² VID Akcīzes nodokļa no dabasgāzes deklarāciju dati

Secinājumi

1. Latvijas energonodrošinājumā būtiska nozīme ir dabasgāzei, kuru dabasgāzes tirgū monopolstāvoklī esošā AS „Latvijas Gāze” importē no Krievijas. Tā kā Latvijai nav tieša pieslēguma citas dalībvalsts starpsavienotai sistēmai, tad tai saskaņā ar 2009.gada 13.jūlija Padomes Direktīvu 2009/73/EK ir noteikts izņēmuma stāvoklis attiecībā uz tirgus liberalizāciju.
2. Akcīzes nodokļa piemērošanu dabasgāzei ES regulē 2003. gada 27. oktobra Padomes Direktīva 2003/96/EK, kas nosaka minimālo akcīzes nodokļa dabasgāzei likmi, kā arī atvieglojumu un atbrīvojumu piemērošanu atkarībā no tās izmantošanas veida.
3. Dalībvalstīm jāpiemēro ES noteiktās minimālās akcīzes nodokļa likmes par dabasgāzi (2,6 EUR par dabasgāzi, ko izmanto par degvielu un 0,15 EUR vai 0,30 EUR par dabasgāzi, ko izmanto par kurināmo), kad dabasgāzes īpatsvars valsts energoresursu kopējā patēriņā sasniedz 25% vai 10 gadus pēc direktīvas spēkā stāšanās brīža, t.i., ar 01.01.2014.
4. Latvijā akcīzes nodokli par dabasgāzi uzsāka piemērot ar 2010.gada 1.jūliju, bet, pamatojoties uz sarežģīto ekonomisko situāciju valstī, ar 2010.gada 1.septembri akcīzes nodoklis dabasgāzei tika atcelts. To atsāka piemērot ar 2011.gada 1.jūliju, piemērojot šādas nodokļa likmes: ja dabasgāzi izmanto par kurināmo – 12 LVL par 1000 m³; ja dabasgāzi izmanto par degvielu – 70 LVL par 1000 m³.
5. Latvijā akcīzes nodokļa likme dabasgāzei, ko izmanto par degvielu, sasniedz minimālo ES nodokļa likmi - 2,65 EUR par gigadžoulu bruto siltumietilpības, savukārt nodokļa likme dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo, ir nedaudz augstāka par ES noteikto minimālo – 0,45 EUR par gigadžoulu bruto siltumietilpības.
6. Minimālo vai augstāku par minimālo akcīzes nodokļa likmi dabasgāzei, ko izmanto par degvielu, piemēro 11 ES dalībvalstīs, tajā skaitā Latvija, pārējās ES dalībvalstīs izmanto tiesības piemērot pilnīgus vai daļējus akcīzes nodokļa dabasgāzei samazinājumus, pamatojoties uz 2003.gada 27.oktobra Direktīvu 2003/96/EK, kas *pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai* 15.panta g) un i) punktiem.
7. Dažās ES dalībvalstīs akcīzes nodokļa likmes dabasgāzei, ko izmanto par kurināmo, diferencē atkarībā no tā, vai dabasgāzi izmanto vai neizmanto komercdarbībā. Vairākās dalībvalstīs nodoklis dabasgāzei pagaidām netiek piemērots.
8. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par dabasgāzi 2011.gadā veidoja 1,0% no kopējiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem, no kuriem lielāko daļu (99,9%) veidoja ieņēmumi par dabasgāzi, kas izmantota par kurināmo. Plānots, ka 2012.gadā ieņēmumi no akcīzes nodokļa par dabasgāzi sasniegs 15,3 milj. latu.

9. Līdzšinējā akcīzes nodokļa dabasgāzei politika veidota atbilstoši ekonomiskajai situācijai valstī, ņemot vērā gan nepieciešamību gūt ieņēmumus valsts budžetā, gan arī nepieciešamību palielināt atjaunojamās enerģijas izmantošanu un veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu.
10. Dabasgāzes patēriņš pēdējos gados ir samazinājies, kas daļēji ir saistāms ar akcīzes nodokļa piemērošanu dabasgāzei, kā rezultātā siltumenerģijas ražotāji veica siltumenerģijas ražošanai izmantojamo energoresursu pārstrukturēšanu un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, savukārt kopējie ieņēmumi no akcīzes nodokļa valsts budžetā ir pieauguši.
11. Tā kā akcīzes nodokļa atbrīvojumi dabasgāzes izmantošanai, kas nav obligāti piemērojami (dabasgāzei, kuru izmanto lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) un rūpniecisko mājputnu novietņu (kūts) un inkubatoru siltumapgādei un rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai minētās rūpnieciskās ražošanas un lauksaimniecības izejvielu pirmapstrādes telpās), ir noteikti līdz 31.12.2013., būtu nepieciešams izvērtēt šo atbrīvojumu piemērošanu arī turpmākajos gados.